

Diplomová práce

Student : Jan HEJK

Obor : ČJ – ZSV

Název práce v českém jazyce : Holanava definitiva. Žánrové a tvárné principy Holanovy pozdní lyriky

Název práce v anglickém jazyce : Holan's Legacy. Genre and Forming Principles of Holan's Late Lyric Poetry

Oponent diplomové práce : Doc. PhDr. Vladimír Justl, CSc.

Posudek oponenta diplomové práce:

na oči měly knihy 1-2

V dne 9.5.2008

Diplomová práce **Jana Hejka** je sympatická na první pohled. Velmi jasně ji charakterizuje už název: **Holanova definitiva. Žánrové a tvárné principy Holanovy pozdní lyriky**. Úvodní kapitola **Téma a cíle práce** a epilog **Anotace** spolu velmi dobře korespondují, jsou napsány přehledně a jasně, určují přesně smysl práce (úvod) a popisují výstižně její výsledek (**Anotace**). Druhá kapitola (**Dosavadní bádání**), výčtový a komentovaný text, ladí se závěrečným **Seznamem literatury**, který se zdá být vyčerpávající. Velmi dobře je také napsána sumarizační (stručná a lapidární) **Holanova definitiva**. Mezi zmíněnými kapitolami-svorníky jsou čtyři kapitoly: **Holanova pozdní lyrika v kontextu básníkovy života a díla**, **Obecné rysy Holanovy pozdní lyriky**, **Tvárné principy**, **Žánrové principy** (rozprostřené do deseti oddílů). Autorova koncepce má svou logiku, je účelná a pro čtenáře vstřícná. Pár slov k jednotlivým kapitolám.

Holanova pozdní lyrika v kontextu básníkovy života a díla. Poznámky:

1. Odklon od komunismu (dá-li se vůbec u Holana toto označení použít) se datuje 9. 5. 1948 – viz Spisy, Paseka, sv. 10, s. 228 ad.
2. Nevím, odkud má Hiršal verzi o Goldhammerově vinárně. Buď jsem se ho na to nezeptal, nebo jsem to zapomněl. Znáám verzi Fikarovu a Holanovu, pátral jsem u Taufera, spojil jsem se se synem Slánského (jedna asi absurdní verze tvrdí, že Taufer napsal udání Slánskému a ten že řekl, že nelze udělat proces s autorem Rudoarmějců). Nic není jisté, ani Hiršal, vše jsou legendy vzniklé možná někdy na reálném podkladě. Údajně, a tomu dost věřím, vznikl spor proto, že Čivrný urážel Seiferta. Pět let jsem uháněl Čivrného, aby o tom něco napsal. Jeho text je nijaký, lehce upravený ho pak dal do svých vzpomínek. Bohužel, nevím jak je to možné, jsem se na to nikdy nezeptal Karla Konráda.
3. Holan nejvíc miloval Josefa Horu, ctil Josefa Čapka a měl hezký vztah k Františku Halasovi (viz dedikace v Bolesti).
4. V knize Z Dokumentu není původní dílo. Obsahuje reedici Díky Sovětskému Svazu, Panychidy, Rudoarmějců. Byla to jediná možnost, jak připomenout Holanovy padesáté páté narozeniny.
5. Prostě vyšlo 1954 jako bibliofilie v nákladu 800 kusů, Tři jako bibliofilie 1957, 1000 výtisků. Zuzanu v lázni vydal roku 1962 A. Chvála jako tzv. zkušební tisk (více vydat nesměl, myslím, že riskoval nejvýš 50 kusů). Vydání z roku 1963 je závěrečnou prací Jitky Vrbové na VŠUP (náklad u těchto prací byl 5 – 7 kusů).
6. Sebrané spisy z politických důvodů nesměly vycházet 1971 – 1975. Lamento (1970) vyšlo jako zážrakem. Ivan Skála se nechal slyšet, že zamýšlel celý náklad poslat do stoupy. Pro případ nepřízně jsem rezervoval Dokumenty. Ani ty však nesměly vyjít, podařilo se to až roku 1976.
7. Stať Jiřího Trávnička (1996) je myslím hrubě pomýlená. Rozdílnosti mezi Bolestí (a předstupněm Na postupu) a čtyřmi posledními sbírkami jsou zásadní, frapantní, a to nejen ve smyslu poetiky, stylu, ale i lidského přístupu k tvorbě.

Tvárné principy. Jde o jádro práce (s. 19 – 50). Několik poznámek:

Název Asklépiovi kohouta je jenom odkaz na Platóna, Holan ho opakovaně četl. Autorova analýza názvů je výmluvná, svědčí o čemsi podstatném. Důležité je říci, že nadpisy velmi často vznikaly až dodatečně, když mi Holan básně diktoval do stroje. Verše ve čtyřech posledních sbírkách mají podle mě často charakter rozvedené sentence, jsou to ražby slov do mince myšlenky a srdce, je to otisk filosofie života pojmenované slovem básníka. Láska. Jsem hluboce přesvědčen z toho, jak jsem

Holana znal (1952 – 1980), z toho, co jsem poznal z různých materiálů o jeho životě (hlavně z korespondence) a především z jeho poezie, že jako muž byl výlučně monogamní typ. – Problém Boha mohl být autorem pojednán širše. Podkladů pro to je v Holanově poezii i v posledních čtyřech sbírkách mnoho. Jde o zásadní téma Holanova díla. – Poznárka na okraj: do čtyř posledních Holanových sbírek se zahleděli Italové. Zrcadlově z nich vydali dva svazky (1991, 230 stran; 2005, 133 stran) v překladu básníka Marca Cerianiho a prenatální kardiologické specialistky Vlasty Fesslové, která po promoci roku 1968 odešla do Itálie. Vydání patronoval vynikající kritik Giovanni Raboni. Žel nedávno zemřel a hotový třetí svazek nemá oporu, aby mohl být vydán.

Žánrové principy. Autor jich popsal deset. Jeho postup je pro Holanovu tvorbu závěrečného období výhodný, zdařilý.

Dvě poznámky:

Báseň – dialog. Myslím, že monolog je u Holana permanentní, a to i když jde o dialog: to básník hovoří sám se sebou, základním gestem je alter ego a „ukrytí“ do jiné postavy.

Báseň – příběh. Text na s. 60, za básní, je uhrančivě přesný. Holanova epika. Myslím, že autorovo epické gesto, tj. něco se u něho stále děje, i v tzv. lyrice, je ze své podstaty „příběhové“, skoro nikdy nejde u něho jen o „lyrické fluidum“.

Diplomovou práci Jana Hejka považuji za inspirativní a zdařilou. Přirazuje se k nejlepším studiím a analýzám, které o Vladimíru Holanovi vyšly. Rád ji doporučuji příslušné komisi k uznání. Splňuje všechny požadavky, jaké jsou na diplomovou práci kladeny.

V Praze 9. 5. 2008